

SANACIJA CRKVE SV. MARIJE SNJEŽNE U ISTRI

Crkva sv. Marije Snježne kod sela Čepić zauzima istaknuto mjesto među sakralnim građevinama iz 15. stoljeća na području Istre. Smještena je na rubu uzvisine koja se blagim padinama spušta prema istoku i sjeveru. Značajno je da je arhitektonski potpuno očuvana u svom prvotnom obliku, osim zapadnoga pročelja koje je pretrpjelo određene promjene.

Crkva sv. Marije Snježne

O značenju ove crkve govori i činjenica da je novigradski biskup Eusebio Caimo pokušao sjedište župe premjestiti u Čepić. Međutim, zbog otpora mještana susjednog mjesta Šterne taj naum nije uspio. O kakvoj je monumentalnoj građevini riječ govori i podatak da su unutrašnje dimenzije crkve 27 x 11 metara, a u to je vrijeme u Čepiću živjelo tek trinaest, a u Šterni petnaest obitelji. U crkvi je sačuvan i natpis o imenima graditelja crkve. Navode se Petar iz Ljubljane i Matija iz Pule, od kojih jedan pripada srednjoeuropskom, a drugi mediteranskom umjetničkom krugu. Tako je građevina postala gotovo simbolom karakterističnog miješanja sjevernjačkih i talijanskih, gotičkih i renesansnih strujanja što se može uočiti na mnogim spomenicima ovoga graničnog područja iz tog vremena. Crkva je pravokutna

građevina podijeljena s četiri parastupova na tri broda, s izduženim peterostranim svetištem na istočnoj strani i pravokutnom sakristijom na južnoj strani.

Sprječavanje urušavanja svoda

Kako u vrijeme nastanka crkve nisu postojali moderni materijali poput armiranog betona, crkva je građena

tradicionalnim materijalima – kamenom kojim je sažidana, drvetom koje je upotrijebljeno za krovnu konstrukciju, a vapneni je mort rabljen za žbukanje zidova i stropa, odnosno, svoda. Svod je ojačan rebrima koja se od središta šire zvjezdasto prema zidovima. Upravo su ona pretrpjela najveća oštećenja jer su se počela odvajati od svoda.

Ugradnja eporipa

Njihovo potpuno odvajanje spriječeno je podupiračima, a sanacija se sastojala od povezivanja svoda i re-

bara čeličnim spiralnim sidrima koja su sidrena upotrebom dvokomponentnoga epoksidnog ljepila (eporip). U pukotinu koja je ostala između svoda i rebara injektirano je novo vezivo, čime je svod u potpunosti ojačan.

Konstruktivska sanacija

Konzervatorski zahtjevi za sanaciju crkve odnosili su se na očuvanje vanjskog izgleda crkve bez prevelikih zahvata bušenjem i obijanjem kamena. Pokazalo se kako je postojeće vezivo dobre kvalitete. Zid je sastavljen od unakrsno položenih kamenih blokova, što je osiguralo ravnomjeran prijenos sila s konstrukcije na vanjsko ojačanje. Statičar je osmislio sanaciju na način da se izvede horizontalni serklaž s karbonskom užadi koja će se ugrađivati u sljubnice. Ideja je bila da se nakon polaganja i sidrenja karbonske užadi preko njih nanese vapneni mort, čime bi se izvela nedestruktivna sanacija. Na taj bi način oštećenja postojećeg dijela bila svedena na minimum. Isto se tako, promatraču koji je upoznat s prijašnjim izgledom crkve ne bi dalo na znanje da je izvršen bilo kakav zahvat jer nisu dodani novi elementi.

Priprema podloge izvodila se izdubljivanjem sljubnica do potrebne dubine kako bi impregnirana tkanina došla u ravninu s postojećim kamenim pročeljem. Karbonska užad i tkanina od karbonskih vlakana pretходно su impregnirani niskoviskoznom epoksidnom masom. Tkanina se ugrađivala u svježem stanju da bi se prilagodila sljubnicama. Vezu s postojećim vezivnim materijalom trebalo je ostvariti epoksidnim ljepilom. To ljepilo veće viskoznosti i visoke tiksotropnosti ugrađeno je lopaticom u kanaliće sljubnica preko

Bušenje (gore) i izgled (dolje) otvora za sidrenje karbonske užadi

čega je zalijepljena tkanina (uže) od karbonskih vlakana. Sidrenje užadi

izvedeno je bušenjem otvora na njihovim krajevima, a prolazila su kroz

PODACI O SANACIJI

Crkva sv. Marija Snježna, Čepić

Godina izgradnje: 15. stoljeće

Vrijeme izvođenja radova:
veljača – travanj 2010.

Investitor:
Porečko-pulska biskupija

Projektant:
Lokošek Projekt d.o.o., Zagreb

Izvođač radova:
Kapitel d.o.o., Žminj

Konzervatorski nadzor:
Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Rijeci, prof. Željko Bistović

Mapei koordinatori:
Danijel Mureta,
Dejan Šomoši, dipl.ing.građ.

čitavu debljinu kamenog zida. Karbonska je užad provučena kroz otvore i sidrena s unutarnje strane na podlogu pripremljenu reparaturnim mortom.

Dejan Šomoši
Mapei Hrvatska

